植物分类学报 26 (2): 160—161 (1988)
Acta Phytotaxonomica Sinica

中国眼子菜属一新种

王万贤　　孙祥钟　王徽勤
（湖南省中医药研究院，长沙）　（武汉大学生物系，武汉）

A. NEW SPECIES OF POTAMOGETON FROM CHINA

WANG WAN-XIAN　　SUN XIANG-ZHONG WANG HUI-QIN
(*Hunan Institute of Traditional Chinese Medicine, Changsha*)　(*Department of Biology, Wuhan University, Wuhan*)

Key words *Potamogeton*; *P. hubeiensis*
关键词 眼子菜属；湖北眼子菜

湖北眼子菜 新种 图 1

Potamogeton hubeiensis W. X. Wang et, al. sp. nov.

A. *P. cristato* Regel et Maack differt planta gracili, foliis natantibus minoribus oblongis usque ad 1.2 cm longis, foliis submersis apice cuspidatis, costa infra medium 3—5-striata, spicis 0.5—1 cm longis; fructus costa minutissime undulato-denticulata haud cristata, rostro tenui circa 0.3 mm longo, hibernaculis minutis, tantum 1—2-foliatis. Species *P. vaseyi* Robbins similis, hibernaculis tantum 1—2-foliatis, fructibus minoribus 1.4—1.6 mm. longis 1—1.3 mm latis maturis 16—20 per spicam, foliis natantibus apice acutis apiculatis plerumque 5(—7)-nervibus haud 9-nervibus distingiutur.

Herba parva aquatilis, rhizomatibus repentibus. Caulis gracilis, ramosissimus, filiformis, c. 40—70 cm longus, 0.4—0.5 mm diam. Hibernaculum fusiforme, in axilla folii submersi positum, c. 6—8 mm longum, 0.2 mm diam., foliis 1—2, coriaceris, adscendentibus. Folia dimorpha, alterna vel opposita. Folia submersa linearis, ea caulis principalis 2.5—5 cm longa, 0.8—1.2 mm lata, integra, apice acuminata et cuspitata, 3-nervia, nervis lateralibus tenuibus, costa prominente infra medium e striis 3—5 tenuibus composita. Folia natantia pusilliora, oblonga vel elliptica, subcoriacea, c. 0.6—1.2 cm longa, 4—7 mm lata, integra, apice acuta, basi obtusa, 5—7-nervis, petiolis laminis longioribus vel eas aequantibus. Stipulae membranaceae, translucentes, multinerves, apice obtusae, caducae. Spicae 0.5—1 cm longae, verticillis flosculorum 4 inter se remotis; pedunculi c. 1—1.5 cm longi, caule paulo crassiores. Fructus compresso-ovoidei, 1.4—1.6 mm longi, 1—1.3 mm lati, dorso distincte 3-costati, costa mediana minutissime undulato-denticulata, basi projectura caudiformi 0.2—0.3 mm longa praediti, rostris tenuibus c. 0.3 mm longis erectis.

Hubei: Wuhan, in stagnis et fossis, alt. 40 m, W. X. Wang 38, 58, 68; Yichang, Sandouping, W. X. Wang 85.

Hunan: Datonghu, W. X. Wang (Shui) 100, (Shui) 135; Changsha, Donghu, alt. 50 m,

15 Jun. 1987, W. X. Wang (Shui) 149 (Holotypus, WH; isotypus in Herb. Hunan Inst. Tradit. Chinese Medicine Conserv.).

水生小草本。根茎匍匐。茎纤细，极多分枝，长约40—70cm，直径0.4—0.5 mm，沉水叶腋生的纺锤形冬芽长0.6—0.8 cm，直径0.2 mm，斜出革质叶1—2片；沉水叶膜质，线形，主茎上的叶长2.5—5cm，宽0.8—1.2mm，全缘，顶端渐尖，具小尖头，3脉，侧脉细弱，中脉显著，中下部由3—5细条纹复合而成；浮叶较小，矩圆形或椭圆形，近革质，长0.6—1.2cm，宽4—7mm，全缘，顶端急尖，基部圆钝，5—7脉，叶柄长于叶片或等长；托叶膜质，透明，多脉，顶端钝，早落。穗状花序长0.5—1cm，生有不连续的四轮小花；花序梗长1—1.5cm，略粗于茎。果扁球形，长1.4—1.6mm，宽1—1.3mm，背部具三条明显脊棱，中脊具极细小波齿，基部具有长0.2—0.3mm的尾状突起，喙细瘦，长约0.3mm，直立。

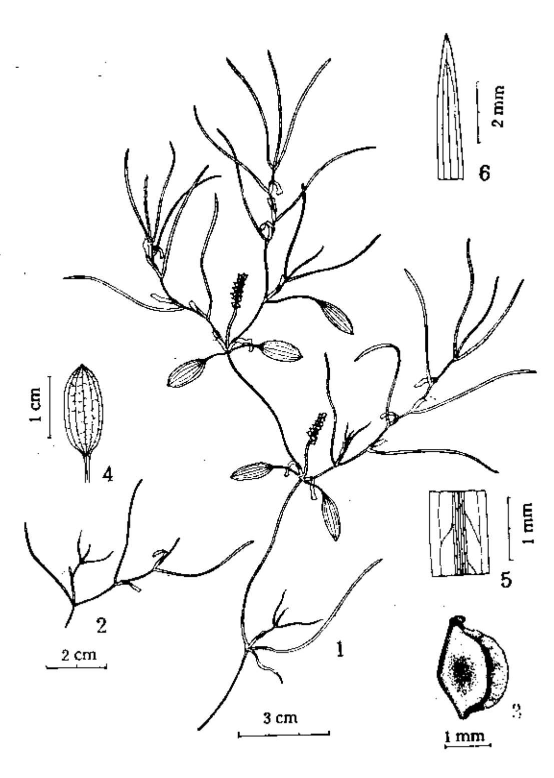

图1　湖北眼子菜 *Potamogeton hubeiensis*　1. 植株 plant; 2. 冬芽 winter bud; 3. 果 fruit; 4.浮水叶 floating leaf; 5. 沉水叶中部 middle part of submerged leaf; 6.沉水叶上部 upper part of submerged leaf.

湖北：武汉池塘、沟渠，海拔40 m，王万贤38、58、68。宜昌，王万贤85。湖南：大通湖，王万贤水100、水135；长沙：东湖，海拔50米，1987年6月15日，王万贤水149。(模式，WH；等模式，存湖南省中医药研究院标本室。)

本种与 *P. cristatus* Regel et Maack 的区别在植物体纤细；浮水叶较小，矩圆形，长不过1.2 cm；沉水叶顶端具硬尖头；中脉中下部由3—5细条纹复合而成；穗状花序长0.5—1cm，果脊具极细小波齿，无鸡冠状突起；喙细瘦，长约0.3 mm；冬芽细小，仅1—2叶，易区别。

本种与 *P. vaseyi* Robbins 相似，区别在冬芽只有1—2叶伴随；果实较小，长1.4—1.6mm，宽1—1.3mm，每穗成熟果数较多，多达16—20颗；浮叶顶端急尖，有细尖头；浮叶叶脉通常5，稀7。